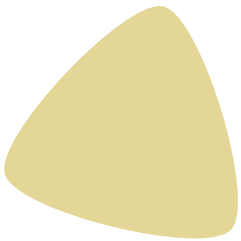

El Bon Pastor

Revista per a preveres

Núm. **94**
Octubre de 2017
Any VIII

Equip promotor: Agustí Borrell, Norbert Miracle,
Xavier Morlans, Joan Planellas, Armand Puig.

Correcció lingüística: Joaquim Claver.

Disseny original: Albert Fortuny.

Dipòsit Legal T- 1085 - 2014
revistaelbonpastor@gmail.com
www.elbonpastor.cat

Si voleu col·laborar econòmicament en el sosteniment i difusió de
la revista podeu fer els vostres donatius a
La Caixa 2100-0272-33-0101212882

Moltes gràcies

Pòrtic	4
ARMAND PUIG I TÀRRECH	
Un sol cor i una sola ànima	7
Visita del papa Francesc a Colòmbia	
ALFONS VELÁSQUEZ CASTAÑEDA	
Anunciar la Paraula	10
Homilia del Diumenge XXIII durant l'any	
JOSEP MARIA SOLER	
Al servei de l'altar	12
Poden combregar les persones celíaques?	
JOAN OBACH BAURIER	
Deixebles de l'Evangelí	14
Sant Pere Claver, un exemple sempre actual	
LLORENÇ PUIG	
Reclinats sobre el pit del Senyor	17
Tornar a descalçar-se. (II). Com els Exercicis fecunden la vida del prevere	
ENRIC PUIGGRÓS	
Rentar els peus	19
<i>Jesús, fill de David, compadiu-vos de mi que sóc un pecador</i>	
JAUME GENÉ NOLLA	
Un bisbe ens parla	21
El mes del rosari	
+ ENRIC BENAVENT	
Hem vist, hem llegit	22
<i>En l'amistat guaita l'Amic</i>	
NORBERT MIRACLE	

En els darrers dies la història s'ha accelerat a Catalunya. Temps enrere s'havia raonat sobre els esdeveniments en clau política, i metàfores com la del xoc de trens entre els governs català i espanyol semblaven explicar la realitat dels fets. A mida que queien les setmanes i els mesos es constata una dificultat major: la impossibilitat d'asseure's a dialogar. Quan el diàleg abandona l'escena, els mals pitjors poden aparèixer. Quan el diàleg és vist com una feblesa, aleshores la llei passa a ser igualment feble, aleshores el pas de la força de la raó i de les raons vers la raó de la força es torna i esdevé quasi imperceptible. El diàleg no és mai una alternativa, és senzillament una necessitat. I la llei, quan se la planteja com a alternativa al diàleg, no és mai una solució. La llei necessita el diàleg per a quedar legitimada; altrament, pot convertir-se en un obstacle per a la convivència.

Les conseqüències de l'abandó de la via del diàleg són greus. En primer lloc, preval el sentiment de confrontació per damunt de la convicció de trobar un camí conjuntament. Quan no hi ha diàleg, l'altre queda de seguida anatematitzat com «el qui no ha volgut dialogar», i així queda justificada la confrontació. En segon lloc, la manca de diàleg dona ales als «falcons», la posició de la mà dura, de l'actitud repressiva, la qual, en el fons, és signe de por i d'impotència, ja que significa que el diàleg ha fracassat abans que pogués ni tan sols germinar – com el bri de sembrat que s'asseca per l'arribada d'una temperatura càlida fora del temps. En tercer lloc, sense diàleg una determinada situació queda a mercè d'ella mateixa, és a dir, s'entra en un terreny confús i perillós, on tot pot succeir, on les decisions queden sotmeses a una certa irracionalitat.

Això és el que va succeir el dia u d'octubre, diumenge, ran de les votacions del referèndum convocat pel Govern català. L'argument de la llei va ser invocat com a absolut, i el resultat fou que es va desfermar una violència inconcebible que va vulnerar de manera greu i dramàtica els drets humans i la dignitat de les persones. Catalunya va quedar corglaçada a mesura que les notícies anaven circulant per les xarxes socials: ancians colpejats, adults arrossegats, dones trepitjades, infants plorant, mans alçades, crits demanant poder votar, barres humanes per impedir que les urnes fossin requisades... Un país, tot ell sotmès a l'esglai i a l'angoixa –adobats a parts iguals per la fermesa i una opció decidida per la no violència–, que patia unit i incrèdul una acció de gran duresa per part de la policia de l'Estat. Un autèntic despropòsit. Una ferida oberta de fondes dimensions i repercussions.

Parlo de ferida i no tan sols de ferides, perquè les conseqüències van més enllà dels centenars de contusionats i ferits. Darrere el que passava hi havia una càrrega d'acarnissament contra milers de persones que volien tan sols manifestar democràticament i pacíficament

les seves idees. Tot plegat ha provocat consternació, una gran tristesa, perquè s'han vist espurnes d'odi i s'han creat sentiments d'impotència i d'incredulitat.

Ja fa molt de temps que s'ha estès una mena de boira pertinaç, feta de menyspreu i d'odi, que ennuvola les relacions entre catalans i la resta de ciutadans de l'Estat. S'han semblat llavors d'indiferència i de distanciament entre uns i altres, i els fets de l'u d'octubre han contribuït a fer més profunda una ferida que ja sagnava feia temps i que ara ha arribat al moll de l'os. Sigui quin sigui el futur polític de Catalunya, aquesta ferida s'ha fet grossa, i les mitges veritats o les falsedats escampades pels mitjans (la famosa post-veritat!) l'han arribada a infectar. Aquest ferida dificultarà cada vegada més la relació entre els catalans i la resta de ciutadans de l'Estat si no s'instaura amb urgència un diàleg sincer entre uns pobles que són veïns i germans en tantes coses, que han tingut una història comuna i que, sobretot, comparteixen l'Evangelí de Jesús, camí, veritat i vida.

Cal, doncs, un diàleg sincer, no calculat ni estratègic, que no quedi condicionat pels legítims sentiments d'identitat i pertinença. Cal voler comprendre les raons de l'altre, i no tan sols imposar-li les pròpies. Cal tenir una visió àmplia en un moment de petites mirades, de vegades dictades per interessos de partit i de pervivència en el poder. Cal abandonar l'actitud de sospita i de ressentiment, de rancúnia i de prepotència, que allunya l'altre i el deixa a distància, com algú que «no té remei». No es tracta d'aguantar a contracor la proximitat de l'altre –allò que de vegades s'ha anomenat malauradament «conllevància»–, sinó de tractar-lo d'igual a igual, sense resignar-se a tenir-lo a prop. La primera lleialtat envers l'altre és la personal, la que no jutja el qui té davant, la que cerca la pau i la concòrdia, la que exclou positivament tota violència –que és sempre una expressió d'inhumanitat.

L'hora és complexa, i el futur immediat, una incògnita. El grau de politització de la societat catalana és ara mateix molt alt, i els fets de l'u d'octubre han fet augmentar exponencialment la temperatura. S'han succeït darrerament preses de posició i declaracions. Més de quatre-cents ministres ordenats catalans, entre preveres i diaques, han signat un document, aquest setembre, en el qual es donava suport al referèndum de l'u d'octubre. Hi ha altres preveres i diaques que no comparteixen aquesta posició, i que el dia u no van anar a votar. Es tracta de dues òptiques que també es troben en la societat civil i que només es poden mesurar democràticament mitjançant una solució política. Mentrestant i sempre, cal que la comunió eclesial es mantingui sense ombres, i que les discrepàncies entre els membres de l'Església no es converteixin en divisions. De fet, no podria predicar el missatge evangèlic el qui no visqués reconciliat amb el germà que pensa diferent en temes relatius a la polis. L'Església, encarnada en el món, i els seus ministres, servidors de la humanitat, han de ser primàriament, «ferment de justícia, fraternitat i comunió» (Nota de la Conferència Episcopal Tarraconense, 20 de setembre de 2017). Tan sols així s'avançarà «en el camí del diàleg i de l'entesa, del respecte als drets i a les institucions» (Declaració de la Comissió Permanent de la Conferència Episcopal Espanyola davant la situació de Catalunya, 27 de setembre de 2017).

En temps difícils, la pregària és essencial. Preguem perquè la convivència s'imposi a la violència, perquè el diàleg sigui cultivat per les parts ara enfrontades i perquè els drets dels pobles siguin respectats.

2 d'octubre de 2017

ARMAND PUIG I TÀRRECH

Rector de l'Ateneu Universitari Sant Pacià

Visita del papa Francesc a Colòmbia.

La frase eslògan de la visita del Sant Pare Francesc a Colòmbia ens deia «Demos el primer paso»

De fet ell, el Sant Pare, va ser el primer a donar aquest testimoni, sortint des de Roma, creuant l'Atlàntic i començant així un maratonianà ritme de quatre dies ple d'activitats per tal de donar testimoni de Crist a un país que creu i que treballa per fer realitat la pau que Crist ens deixà.

Amb aquest pas, el Sant Pare ens recordava que sortir a la trobada de l'altre significa reconèixer la humanitat de l'altre, el seu sofriment, perdonar les ferides que ens hagi pogut fer, guarir el nostre cor i descobrir el que Déu ha fet en el germà i encara més, significa descobrir les coses que podem fer junts. I de fet, aquest conjunt d'idees ha estat el motor dels actes i trobades viscuts a Colòmbia.

Tant el dia de l'arribada com el primer dia complet que passava a Colòmbia es dedicà a reconèixer la realitat colombiana. Subratllo aquest fet de re-conèixer perquè el Sant Pare ja havia estat a Colòmbia com a cardenal, a causa de les diverses trobades del CELAM. Però ara, com a Vicari de Crist i per tant pastor del seu ramat, ens ensenya que no ens hem de quedar només amb la primera mirada, sinó que estem cridats a reconèixer en l'interior de la persona i les realitats que les envolten el Crist sofrent i salvador.

Això va significar la presa de contacte amb els diversos representants d'ètnies i situacions de les realitats colombianes. Per això, davant la multitud de persones que van participar a la missa, va parlar de les moltes realitats que acompanyen la vida humana, bones i no tan bones, que poden ser il·luminades per la trobada amb Crist, un Crist que ens convida a navegar mar endins; mar en dins, en la realitat de la vida; mar en dins, en la realitat de les persones. I... un cop «re-coneguda» aquesta realitat, Jesús el Senyor, ens crida a calar les nostres xarxes; però no sols, sinó en la companyia de l'altre, i no en nom propi, sinó en el seu, perquè només amb Ell som capaços de sofrir les dificultats del treball, gaudir d'una bona pesca i arribar junts a mans plenes a la riba, davant de la seva presència.

El segon dia significava ser presents i fer un dels exercicis que més ens costa als nostres dies: Demanar perdó i Perdonar.

Al matí i tot celebrant el Naixement de la Benaurada Verge Maria, comentant l'evangeli del dia, el Sant Pare Francesc deia que la genealogia de Jesús ens ensenya que Déu ha salvat la humanitat sencera, malgrat la multitud d'històries de pecat i mal que hi ha en ella.

La reconciliació amb Déu és el «re-trobament» entre germans i es consolida amb l'aportació de tots els participants d'aquestes històries. Cal dir que aquestes paraules van

ser dites a la ciutat de Villavicencio, la qual va ser el centre dels desplegaments militars que anaven a combatre l'acció de les guerrilles, i ciutat que acull molta de la migració de la pagesia que es veia obligada a deixar les seves terres, per causa dels segrests, xantatges i la mort de persones estimades de què eren víctimes.

A la tarda, en la «Gran pregària per la reconciliació» en la qual intervenien víctimes i agressors, el Sant Pare va escoltar el testimoni de la massacre ocorreguda a l'interior del temple parroquial de la població de Bojayá, lloc on s'havia reunit la població amb l'esperança que el conflicte armat no hi arribés.

El Sant Pare, davant les restes de la imatge del Santcrist d'aquell temple parroquial, amputat de braços i cames per causa d'aquella dolorosa explosió, que esdevé testimoni de Crist que sofreix amb nosaltres, afirmà que desitjava que arribés aquell moment per poder acompanyar l'amargura de les víctimes d'aquell fet i demanar a Déu la renovació de les persones que reconeixen les seves culpes i pecats, de les persones que demanen perdó i que perdonen. Acabà recordant les paraules del Salm 84:

«Heu afavorit, Senyor, el vostre país i renovat el poble de Jacob; els heu perdonat totes les culpes, heu estès un vel sobre tots els seus pecats ... - ... Ell és a prop per salvar els seus fidels, i la seva glòria habitarà al nostre país. La fidelitat i l'amor es trobaran, s'abraçaran la bondat i la pau; la fidelitat germinarà de la terra i la bondat guaitarà des del cel».

Els dos darrers dies van ser justament la contemplació de la gran capacitat que té l'home per fer meravelles si es deixa guiar per la presència de Déu, tot contemplant la vida religiosa i l'acció dels sants.

Visitant la ciutat de Medellín es trobà amb els seminaristes, novicis i novícies i els seus familiars, tots ells vinguts de la nombrosa quantitat de cases religioses i seminaris que tenen seu a aquesta ciutat. A la santa missa recordà les tres actituds que hem de testimoniar a la nostra vida com a deixebles:

Anar a allò que és essencial, és a dir, anar a allò que és profund i important per a la vida, cosa que significa fer un continu camí a la descoberta de Crist. Perquè en allò més íntim de la vida i de l'home, trobem Crist.

Renovar-se: Així com Jesús sacsejava els mestres de la llei per fer-los renovar, avui nosaltres i tota l'Església necessitem deixar-nos sacsejar per Crist i renovar-nos per poder seguir-lo de millor manera.

Involucrar-nos: cosa que implica «embrutar-se», deixar la comoditat, fer un esforç i incomodar-se. Anar en la recerca de l'altre i servir-lo, tal com ho va fer sant Pere Claver.

Finalment, a Cartagena de Indias, terra on es santificà el català, fill de Verdú, Pere Claver, el Sant Pare Francesc animà tots els creients i totes les institucions socials que ajuden a dignificar la vida de l'home a seguir les petjades del Crist i dels seus sants, donant un testimoni

eficaç de misericòrdia, sortint a la trobada de l'altre, a les perifèries humanes, comprenent-les i reconeixent en ell i en elles Crist sofrent, per després, caminant junts en comunió, poder construir un mon més humà, un autèntic poble de Déu.

ALFONS VELÁSQUEZ CASTAÑEDA

Prevere del bisbat d'Urgell

Delegat diocesà de pastoral vocacional

Homilia de l'Abat Josep Maria Soler. Diumenge XXIII durant l'any. 25 anys de professió dels pp. Toni Pou i Jordi A. Piqué

Ll'únic deure vostre ha de ser el d'estimar-vos els uns als altres. Així, sense admetre excepcions, ho ha dit sant Pau. És, germans i germanes, una conseqüència del manament de Jesús: Estimeu-vos els uns als altres, tal com jo us he estimat (Jo 13, 34). Una comunitat cristiana, l'Església tant a nivell local com universal, no és merament una associació centrada en unes creences determinades, ni una organització dedicada al culte i a les bones obres com una ONG més. La comunitat cristiana, l'Església entera, mentre professa la seva fe en el Déu U i Tri i li dóna gràcies pel seu amor i per la bonesa de les seves obres, s'ha d'anar construint cada dia com una comunitat d'amor. No n'hi ha prou que compleixi els deures de justícia, cal complir els deures de la caritat, de l'amor gratuït. L'amor als altres és el centre de tota la vida eclesial. Com diu també sant Pau, si no estimés, no seria res (1C 13, 2).

És en aquest context d'estimar-se els uns als altres de què parlava la segona lectura que s'insereix, també, l'evangeli que ens ha estat proclamat. L'Església és una comunió de germans, una comunitat de deixebles de Jesús que s'estimen els uns als altres i que saben que el Senyor ressuscitat és present enmig d'ells. Però el fet de ser cristians, no elimina la feblesa personal ni la inclinació egoïsta. Per això, Jesús dóna uns criteris pràctics, pastorals, sobre com cal actuar en cada comunitat cristiana concreta quan un germà peca. Aquí pecar no vol dir cometre públicament una falta petita, ni fa referència tampoc a les faltes privades, ni a les febleses personals que cal suportar amb paciència. Fa referència a un mal comportament greu i públic, que pot causar escàndol i que, per tant, cal eradicar. El procediment que indica Jesús és ple de respecte i d'amor per al germà que ha pecat i alhora exigent en la superació del mal comportament. Aquest procediment tal com l'exposa el Senyor pot tenir tres moments. Primer, anar a trobar el germà i, en una entrevista personal, de cor a cor, fer-li veure el mal que es fa ell mateix i el mal que fa a la comunitat. Si això no servís de res, cal recórrer després a dos o tres testimonis que l'ajudin a reflexionar i a canviar d'actitud. Si això tampoc no donés cap resultat, aleshores cal reunir tota la comunitat cristiana i parlar-ne per tal que el germà que ha pecat s'adoni que tots es dolen del seu mal comportament escandalós, el desaproven i desitgen la seva conversió. Si ni així no en fa cas, menyspreant els sentiments del seu germans en la fe, ell mateix demostra que no se sent integrat a la comunitat i a l'estil de vida cristià, i, per tant, cal tenir-lo com un estrany, com a algú foraster respecte a la comunitat des del moment que ell mateix se n'ha separat. Jesús diu: com si fos un pagà o un publicà. Però ell mateix va dir en una altra ocasió que els publicans i les prostitutes ens podrien passar al davant en el camí cap al Regne de Déu (cf. Mt 21, 31). És a dir, que el germà expulsat de la comunitat, si es converteix, torna i demana perdó, podrà ser readmès a la comunitat cristiana. Perquè la regla suprema és l'amor.

Després de descriure aquest procediment de correcció fraterna i de crida a la conversió per part dels germans, el Senyor feia dues afirmacions importants. La primera, que el Pare del cel cooperarà eficaçment amb els deixebles que estem a la terra. Tant pel que fa a donar validesa a les decisions legítimes que els pastors del poble de Déu prenguin en l'àmbit del perdó, com pel que fa a escoltar la pregària dels deixebles aplegats en nom de Crist. Això invita els deixebles a no actuar envers el germà que ha pecat ni a prendre l'opció de perdonar o no, sense abans haver-ho portat a la pregària perquè el Pare ajudi a fer un bon discerniment de què és més conforme a l'amor i suposa un millor criteri de bon govern.

I la segona afirmació important, fonamental, que feia el Senyor és que ell està enmig dels germans reunits. Ressuscitat és present a l'Església i en cada comunitat per petita que pugui ser, ni que siguin dos o tres.

Aquesta promesa del Senyor ha donat lloc als monestirs, que apleguen un grup de germans o germanes tenint com a centre de la vida comunitària el Crist ressuscitat i com a missió principal la pregària viscuda, a partir de les paraules de Jesús a l'evangeli d'avui, en comunió amb tots els homes i dones del món. En aquest aplec fratern, hi tenen un paper fonamental les paraules de sant Pau: l'únic deure vostre ha de ser el d'estimar-vos els uns als altres. Sant Benet mateix estableix una escola del servei diví (cf. RB Pròleg, 45) en la qual s'aprèn i es fa pràctica de servir en l'amor els germans. Sant Benet recull, a més, l'ensenyament de l'evangeli d'avui quan, a la Regla, estableix la manera de corregir els germans que han pecat. I sobretot, pel que fa a la presència del Crist ressuscitat enmig de la comunitat monàstica, amb tot el que això suposa per les relacions fraterne a l'interior del monestir i per l'acolliment de les persones que s'hi posen en contacte. Podríem dir que, per sant Benet igual com per sant Pau, estimar és tota la Llei.

Ho proclamem avui que ens omple de goig el 25è. aniversari de professió monàstica dels PP. Antoni Pou i Jordi Agustí Piqué. La seva vida de monjo, sota el guiatge de l'Evangelí a l'escola de sant Benet i nodrida per la pregària, la viuen al servei dels altres en l'estudi, en l'acompanyament espiritual, en la docència i en l'evangelització a través de la bellesa artística. Avui renoven davant nostre el seu compromís de fidelitat a Jesucrist com a monjos d'aquesta nostra comunitat de Montserrat. I repeteixen la pregària confiada del dia de la seva professió solemne "Rebeu-me, Senyor, segons la vostra paraula i viuré; que no em vegi confós en la meva esperança" (Ps 118, 116; RB 58, 21). Nosaltres els acompanyem amb afecte i els portem en la pregària perquè puguin portar cada dia a terme el deure d'estimar del qual parlava sant Pau, ho fem amb les paraules de la invocació de l'Església al moment de la consagració monàstica: "que siguin homes de cor misericordiós, que siguin ben humans envers el qui pateixen, que siguin sol·lícits a servir els germans, que siguin ben arrellats en la pau i en la joia, que no anteposin res a l'amor de Jesucrist" (cf. Ritual de la Professió solemne), per tal que en totes les coses de la seva vida "Déu sigui glorificat" (cf. RB 57, 9).

Poden combregar les persones celíaques?

Amb la publicació de la carta circular als Bisbes que la Santa Seu va publicar el passat dia 15 de juny, per encàrrec del Papa Francesc, a través de la congregació del Culte Diví i la Disciplina dels Sagraments, sobre el pa i el vi de l'Eucaristia, es va aixecar una certa polèmica, molt enardida, val a dir-ho, pels mitjans de comunicació genèrics. Aquest document recorda una praxi que l'Església ha conservat des de sempre i adverteix d'alguns abusos que es cometien en la comercialització de formes eucarístiques amb un origen i una qualitat dubtosa.

La finalitat de la carta és ajudar i recordar les disposicions vigents que ja trobem en el Dret Canònic (CIC 924 i 926), en l'Ordenament General del Missal Romà (IGMR 3a ed. 320 i 322) i en la Instrucció de la congregació del Culte Diví i la Disciplina dels Sagraments, de l'any 2004, *Redemptionis Sacramentum* (n. 48 i 59). El document recupera, doncs, totes aquestes disposicions conegudes afegint-hi algunes indicacions de tipus pràctic.

Per tant, la carta de la congregació no introdueix cap novetat amb relació a la matèria del pa de l'eucaristia, que necessàriament ha de tenir gluten per obtenir la panificació, essent el pa de blat l'element que Jesús va emprar quan instituï l'Eucaristia. L'Església, com suggereix el document, no se sent autoritzada a canviar un aspecte tan essencial que brolla del mateix gest del Senyor en el Darrer Sopar amb els seus Apòstols.

Hi ha una tendència actual a defensar els arguments amb frases de l'estil: «Si Jesús tornés físicament a la terra, faria les coses de manera diferent». Amb aquesta sentència, es preten fonamentar amb poca base científica moltes opinions. ¿Qui de nosaltres es veuria autoritzat a dir quines coses canviaria Jesús? ¿I qui de nosaltres gosaria donar una resposta, en nom de Jesús, diversa a les que ell ja ens va dir una vegada i per sempre?

L'Església custodia la Paraula de Déu, que ens ha arribat mitjançant la Sagrada Escripura, i conserva concretament les paraules de Jesús contingudes en els Evangelis, a més de la resta de llibres del Nou Testament. Recolat per la Tradició viva i per la Sagrada Escripura, el Magisteri de l'Església mira de donar respostes, a la llum de l'Esperit Sant, enfront de les diferents situacions que es plantegen en les totes les èpoques, mantenint-se, això sí, fidel a les paraules i als gestos que provenen del mateix Senyor.

Així, doncs, pel que fa al pa de blat que s'empra per a la celebració de l'Eucaristia, i en coherència amb tot el que he exposat més amunt, aquest pot tenir una mínima quantitat de gluten, però no una absència total que impediria que la matèria sigui pa de blat. De la mateixa manera, el vi per a l'eucaristia ha de ser necessàriament del fruit de la vinya.

Si una persona no pot combregar de manera absoluta sota l'espècie del pa, pot combregar perfectament amb el vi eucarístic, informant prèviament al sacerdot que dirà la missa, perquè prepari un petit calze amb el vi, sense barrejar-lo amb el pa durant la litúrgia eucarística. Aquest costum és comú des de sempre en totes les comunitats parroquials i religioses, i així ho fem també, anunciant-ho a l'inici de les celebracions i en el moment previ a la comunió, a la Basílica de la Sagrada Família, de gran afluència de poble, quan hi ha casos d'impossibilitat de menjar el Cos de Crist sota l'espècie del pa.

Pel que fa al vi de l'Eucaristia, també seria vàlid si aquest no contingués alcohol. El most no fermentat és matèria vàlida perquè continua essent fruit de la vinya. La fermentació no varia la seva identitat i per tant no és necessària en forma absoluta. Per a casos particulars d'intolerància també a l'alcohol es permet emprar el most atès que continua essent el que va lliurar el Senyor als apòstols: el fruit de la vinya.

Per tant, tinc la plena confiança que les persones que es trobin en aquestes situacions extremes –i nosaltres, bisbes, preveres i diaques, hauríem d'ajudar i encoratjar a fer-ho possible – han de continuar participant amb tota normalitat en la vida de l'Església i en les seves celebracions eucarístiques, en les quals rebem tota la vida i l'amor de Jesús, alimentem la nostra fe i som impulsats a ser testimonis seus enmig del món.

JOAN OBACH BAURIER

PREVERE DE L'ARQUEBISBAT DE BARCELONA

DELEGAT DIOCESÀ DE PASTORAL SACRAMENTAL I LITÚRGIA

Sant Pere Claver, un exemple sempre actual

F Fa uns dies el Papa Francesc ha visitat Colòmbia i allà ha venerat les relíquies de sant Pere Claver, sant català, de Verdú, conegut per la seva heroica i incompresa missió d'atendre els esclaus negres que arribaven en els vaixells a Amèrica. Ens ha recordat, el Sant Pare, que "sant Pere Claver sabia que el llenguatge de la caritat i de la misericòrdia era comprès per tots. De fet, la caritat ajuda a comprendre la veritat i la veritat reclama gestos de caritat."

I el Sant Pare ha tret bones lliçons per a nosaltres, avui: "sant Pere Claver ha testimoniado en mode formidable la responsabilitat i l'interès que cada un de nosaltres ha de tenir pels seus germans.", i afegiria que ho va fer de forma tremendament valenta perquè va rebre moltes incomprensions, i fins i tot un "espantós abandonament" al final dels seus dies...

M'agradaria mostrar cinc imatges de sant Pere Claver que ens mostren com sempre és actual el seu testimoniado.

1. Les converses nocturnes amb un vell jesuïta

M'agrada sempre imaginar els capvespres mallorquins, al col·legi de Mont Sió, a s'hora baixa, i contemplar dues persones ben diferents: un germà ancià, que va fer-se jesuïta en restar vidu i perdre els seus dos fills, i un jove jesuïta que no arribava als trenta, a qui l'ancià de 80 anys li obria, dia a dia, en aquelles converses, el cor a uns horitzons de missió ben amplis. En efecte, sant Pere Claver havia demanat al seu superior tenir cada dia 15 minuts de conversa amb l'ancià germà Alonso Rodríguez... quinze minuts diaris que anirien canviant el cor d'aquell jove de Verdú.

Aquesta escena em porta a pensar en la seva actualitat: el paper dels avis i àvies en els petits/es: són els grans evangelitzadors, en molts casos... I em fa pensar també en el paper dels preveres i religiosos/es ancians quan els seus ulls s'il·luminen encara i són capaços de transmetre una passió als joves que el seu cos ja sembla no suportar.

Aquesta escena em porta a veure i a pregar pels nostres companys/es preveres i religiosos/es que són a les infermeries o residències. Sovint ens costa trobar el temps per xerrar, per estar amb ells, per deixar que el cor que conté un cos ja vell pugui expressar-s'hi i encendre la flama d'altres...

2. L'informe dels seus superiors: poques capacitats... o moltes?

En els informes sobre el Sant, els seus superiors deien: "[...] esperit mediocre, [...] discerniment inferior a la mitjana, escassa circumspècció en els negocis, mediocre perfil a les lletres. Bo per predicar als indis [...]." És a dir, podem imaginar, a partir d'aquestes paraules,

un jove poc estudiós, potser poc dotat per als estudis, però decidit, d'idees clares i fermes ("discerniment inferior a la mitjana"), pràctic, segurament generós i llençat en els assumptes ("escassa circumspecció en els negocis")... però que ja demostraria una especial inclinació al servei dels més pobres i apartats d'aquell món, els 'indis'.

Això em porta a pensar que és una meravella com Déu es val d'instruments ben diversos per fer el bé i per predicar la Bona Nova. Alguns poden ser exquisits en el seu discerniment, o brillants en les seves prèdiques i en els estudis. Però d'altres poden ser bons per a altres coses. Cadascú és cridat a conèixer les pròpies capacitats i 'carismes' per posar-los al servei dels altres, de l'evangelització. Segurament el caràcter decidit, valent, ferm, poc donat a moltes disquisicions, pràctic, però molt caritatiu, va permetre a sant Pere Claver fer el servei immens que va fer a tantes persones anònimes que arribaven en unes condicions inhumanes a Amèrica. I cadascú de nosaltres, com pot ser millor instrument de Déu per viure i proclamar l'Evangelí?

3. L'arribada dels vaixells

Es veu que Pere Claver esperava els vaixells que arribaven amb tan deler que oferia misses pels que li donaven primer la notícia d'un vaixell que s'atansava. Podem imaginar un home disposat a acollir, a atendre, a acostar-se de cor a aquells a qui ningú gosava acostar-s'hi. Però sobretot, podem imaginar un home ple de passió per consolar i confortar els seus germans africans que arribaven absolutament desfets i desesperançats després de la travessia de l'Atlàntic. Com diu Pedro Trigo en l'opuscle d'EIDES que comentaré, "en arribar, els donava la benvinguda –mitjançant els intèrprets– abraçant-los i acariciant-los individualment. els deia que estava allí com a pare de tots. Insistia que no venien a ser assassinats, sinó a servir-se d'ells, i que si es comportaven bé, serien ben tractats". I encara, "els deia que estava allí com a pare de tots".

M'agradaria veure en aquesta imatge, preciosa, la passió de les persones que treballen pels altres, especialment pels més desfavorits i oblidats del nostre món: malalts incurables, ancians sols, prostitutes, infants i joves en situació de risc social, toxicòmans, persones que viuen al carrer, immigrants sense recursos...

En sant Pere Claver podem trobar aquells ulls que s'apassionen davant una persona, quan li recorden la seva dignitat i la seva vàlua infinita als ulls de Déu, aquells ulls que dignifiquen amb la seva mirada. Podem pensar en tantes persones que viuen també la missió de retornar la dignitat perduda a tants 'descartats' que diu el Papa Francesc..

4. El fidel ministre dels sagraments als més oblidats

Si bé sant Pere Claver s'ocupava dels aspectes de salut i materials dels esclaus, la seva visió de la persona era integral. També s'ocupava amb deler de fer-los conèixer Jesús i batejar-los per fer-los fills i filles nous de Déu... L'escena que presenten els seus biògrafs és magnífica: "després d'haver-los batejats, s'agenollava davant l'altar i perseverava en oració una llarga estona donant gràcies a déu [sic] pel favor d'haverse [sic] volgut servir d'ell com a

instrument en l'administració del sagrament del baptisme als infidels. S'acomiadava abraçant-los i recordant-los com eren abans de rebre el sant baptisme i com eren ara, ja en gràcia de déu, fills adoptius seus i hereus de la glòria". M'agrada imaginar aquesta preciosa escena de Claver pregant i donant gràcies a Déu... Ja que El Bon Pastor s'adreça a preveres, m'agrada veure en aquesta imatge la necessitat que tenim de donar gràcies a Déu, com feia el Sant, per fer-nos instruments del seu amor i dels seus sagraments. ¿Ja ens aturem, de tant en tant, per donar gràcies per això, i renovem la nostra manera de viure aquests sagraments perquè les persones rebin el consol que suposa cadascun d'ells?

5. El alma que anda en amor ni cansa ni se cansa

Aquest verset de sant Joan de la Creu, una mica anterior a la vida de sant Pere Claver, es va fer vida en aquest, tal i com diuen els biògrafs: "alguns testimonis refereixen com n'era, d'infatigable, el Pare visitant els negres malalts, «especialment quan hi havia alguna epidèmia de verola en aquesta ciutat, fins a arribar a cansar tres o quatre germans companys. Per això tornava al col·legi i deixava el primer company, que ja no podia caminar més ni moure's, i se n'emportava un altre. D'aquesta manera canviava tres o quatre companys cada dia, i ell tan incansable»."

Aquesta imatge d'un company fatigat al costat de Claver, tant que aquest havia de venir a buscar un altre que l'acompanyés durant les següents hores, mostra com la passió de què hem parlat abans es tradueix en força per seguir, en persistència, en fortalesa, perseverança. I és que sí, que és cert el que diu el sant poeta: "el alma que anda en amor ni cansa ni se cansa". Quan un està ple de passió pel que fa, troba el seu sentit, i veu que respon als mecanismes més íntims del propi cor, és capaç de fer molt més del que seria 'raonable'...

Ens podem preguntar quines són les coses, les activitats, els serveis, que ens apassionen tant interiorment, i ens omplen tant d'energia, que 'ni cansem ni ens cansem'... ¿Potser, malgrat la nostra edat no sigui ja la d'un jove, encara hem de descobrir aquell servei, aquella manera de fer que respon al desig més íntim del nostre cor? La pregària i observar el nostre cor ens poden ajudar. Potser hem de descobrir, encara, quina és la veritable flama que ens pot apassionar així... Que el Senyor ens ajudi a descobrir-ho...

Així, doncs, sant Pere Claver és un sant de fa 400 anys que avui ens pot inspirar, encara, en la nostra vida de preveres, de persones consagrades també al servei de la caritat, dels sagraments i de l'evangelització en el nostre món.

El quadern d'Eides de Pedro Trigo, *Pere Claver, esclau dels esclaus*, ens pot ajudar a aprofundir en la vida d'aquest sant que segueix viu com a testimoni ben vigent avui.

LLORENÇ PUIG

Jesuïta,

Delegat de la Companyia de Jesús a Catalunya

Tornar a descalçar-se. (II)

Com els Exercicis fecunden la vida del prevere

Parlàvem a l'anterior article de la importància de citar-nos amb el Senyor, de tornar-nos a descalçar per entrar en la terra sagrada del nostre diàleg amb Jesús. La nostra vida ministerial, no ho oblidem, es centra en el tracte amb les persones, i això fa que anem acumulant gran quantitat de situacions personals, algunes d'elles força dures. La vida espiritual constant ajuda a posar davant Déu les situacions que anem vivint. A intentar viure-les des de l'Evangeli. Però hi pot haver un risc d'autocentrament personal, impedit que sigui Déu qui és al centre de la nostra vida: convé examinar les nostres motivacions, allò que mobilitza el nostre cor i el porta a l'acció.

Un prevere que està immers en la seva acció ministerial viu la urgència d'aquesta acció: veu la necessitat que té el poble de Déu. I hi vol respondre amb generositat. Però una cosa és voler estar amb la gent sempre, i l'altre és viure la vida sense cuidar-se. Jesús, amb els seus deixebles, també visqué aquesta tensió, i per això el veiem aixecar-se ben d'hora al matí per anar a pregar, abans de començar una jornada esgotadora de missió. Aquests moments d'intimitat amb el Pare fan de Jesús algú que viu disponible a la voluntat de Déu.

És això el que volem quan ens disposem a fer Exercicis: configurar la nostra vida i anar prenent les decisions en funció de la intimitat volguda amb el Senyor. Per tant, hi ha 3 instruments o iniciatives, derivades dels Exercicis, que permeten fecundar la nostra vida quotidiana: la primera és la pràctica sovintejada de l'examen del dia. Quan una experiència ha arrelat en nosaltres troba continuïtat a la vida ordinària. Si volem descobrir la presència de Déu en el nostre dia a dia, sols hi ha un instrument vàlid. I, tot apropant-nos al batec de Déu en nosaltres, allunyar-nos també dels condicionants que, molts cops de forma imperceptible, ens poden distanciar del seguiment radical i recte de Déu.

El segon instrument és l'acompanyament espiritual. Com recordareu, sant Ignasi insistí molt que en la seva experiència espiritual hi hagués algú que l'acompanyés. Ell parlava de confessors, perquè era "la manera d'entendre-ho" en aquell moment. Però parlem de la capacitat de posar paraula al que hom va vivint, essent capaç de demanar a una persona que "porta més temps en aquest camí", que l'il·lumini per reforçar aspectes febles, o rebutjar males pràctiques que només fan que allunyar-lo de Déu. És una eina essencial que permet "en tot, cercar i trobar la voluntat de Déu".

De fet, el tercer instrument va d'això: l'espiritualitat ignasiana és una espiritualitat orientada a l'elecció. Per tant, parlem de preparar les persones per escollir en la vida. No per evitar els errors en l'elecció, sinó per viure l'elecció com una manera de viure. Sols podem parlar que el discerniment és present a la nostra vida si realment hi ha un espai de silenci on la

vida es posa davant de Déu. Els Exercicis són la millor escola de discerniment; la vida és el millor taller per aplicar allò que hem après.

Parlem, doncs, de fecundar, de fer créixer allò que és germinal en la nostra vida. Déu actua com i quan vol, i és l'Esperit qui ho fa créixer. Si permetem que el silenci es faci present en el nostre interior, descobrirem la bellesa i la profunditat d'una vida viscuda des de Déu.

ENRIC PUIGGRÓS

Jesuïta

Promotor Vocacional dels jesuïtes a la Província d'Espanya

Jesús, fill de David, compadiu-vos de mi que sóc un pecador

L’observatori estiuenc em fa aturar al confessionari. Perquè confesso a l’estiu, tots estiuejants, i durant l’any les puc comptar amb el dit de la mà. Els de casa no es confessen? Només es confessen els de fora? Deixo l’interrogant.

Dels que es confessen, n’hi ha de totes les edats, ho fan amb molta tranquil·litat i llibertat, amb una formació de la consciència envejable per a mi, alguns per l’edat, altres per la confiança en la misericòrdia de Déu tot i la gravetat del pecat. Altres, la dolcesa de la seva infantesa es transforma en una confessió de fe en el Déu compassiu i benigne. Altres, fa temps que no s’acosten a rebre el sagrament, però l’oportunitat del prevere fa que es decideixin i recuperin un cert ritme de celebració.

Què ho fa que molts dels penitents provinguin d’espiritualitats concretes? Què se n’ha fet de les nostres escoles, parròquies o famílies? Em costa d’expressar-ho, pot ser també per les meves mancances, però no ho hem sabut fer bé. hem abandonat la formació de la nostra consciència i no és veritat que tot s’hi val! D’aquí també el poc ressò que ha tingut entre nosaltres el recent Any Sant de la Misericòrdia i la invitació del Sant Pare a reconciliar-nos, a fer experiència concreta de la Misericòrdia de Déu en nosaltres. De què ens hem de confessar i perquè ens hem de confessar quan és una cosa passada de moda per molts dels nostres feligresos i alguns preveres? Són coses d’abans, ara és diferent. Ja em confesso amb Déu.

El gran sagrament del germà com a imatge i presència del Crist i el manament nou de Jesús es queden en enunciats i no arriben a prendre carn en les nostres vides. Quan aquell fariseu preguntava a Jesús pel pròxim Jesús li explicà la paràbola del bon samarità. Quan li pregunten, al Papa Francesc per confessar-se diu que fem examen de consciència amb Mateu 25 i les Benaurances. No podem continuar passant de llarg davant del mal i del pecat nostre i del món. Ens hem d’aturar i dir amb tota confiança: “Beneïu-me, Pare, perquè he pecat!” O aquelles altres frases del ritual: “Senyor, vós ho sabeu tot, vós sabeu que us estimo”. “Jesús, Fill de David, compadiu-vos de mi que sóc un pecador”.

Quan la confessió és seriosa avancem pel bon camí de l’Evangeli. El nostre cor de pedra es va convertint en un cor de carn, la nostra mirada bruta o egoïsta es transforma en una mirada compassiva i misericordiosa, el nostre afany pels diners, en homes i dones generosos i, sobretot, el només patir per nosaltres, en una sol·licitud i preocupació pel què li passa al germà. La preocupació per l’evangelització comença primer que res per una conversió personal, un retorn sincer a Jesús, mestre i pastor, a la seva Paraula i als seus amics, els pobres. Mai voler ordenar el poble sense haver arreglat primer casa nostra.

M'alegro molt pels qui treballen bé aquest sagrament. I els que no ho treballàvem tant, tornem doncs a commoure'ns davant de la misericòrdia que Jesús ha guanyat i segellat a la creu. Que la nostra confessió personal ens dugui a preocupar-nos per formar i ajudar a formar les consciències en el Déu fidel, lent per al càstig i ric en l'amor. En la mesura que experimentem la misericòrdia divina, la vivim i l'ensenyem, estem començant, ja entre nosaltres, el cel nou i la terra nova. I això és cosa de tots!

JAUME GENÉ NOLLA

*Prevere de l'arquebisbat de Tarragona
Arxiprest del Tarragonès Llevant*

El mes del rosari

En el marc de l'any jubilar marià que estem celebrant en la nostra diòcesi, al començament del mes d'octubre, que en la tradició de l'Església llatina ha estat dedicat a la devoció del sant rosari, us voldria proposar una breu reflexió sobre la importància d'aquesta forma de pregària per a la vida de l'Església.

Actualment estem vivint un moment de dificultats en la transmissió de la fe. Aquestes s'experimenten tant en el si de les famílies com de les comunitats cristianes. És important que tinguem present que, a diferència d'altres èpoques, el fet d'haver nascut en una família cristiana no assegura una continuïtat en la vivència de la fe. Avui aquesta ja no es transmet per herència, per la qual cosa les famílies cristianes han de pensar que la primera vivència de la fe, amb el que això implica d'iniciació a l'oració, s'ha de viure dins de casa. Tal vegada una de les causes del poc èxit de molts pares en la transmissió de la fe als fills és que, encara que certament s'han preocupat que la visquin en la parròquia, en el col·legi o en els grups juvenils, s'han abandonat els moments d'oració en família. L'oració del rosari ha estat un instrument que ha ajudat les famílies a viure i mantenir-se unides en la fe, i que ha facilitat que aquesta es transmeti de generació en generació. Una comunió de fe que ha mantingut també les famílies més unides. En aquest moment de dispersió per la presència invasora de les noves tecnologies, que envaeixen la vida familiar i potencien la incomunicació entre els seus membres, la pregària en comú ajuda també a una major cohesió entre ells.

En la història de l'espiritualitat cristiana han existit molts mestres d'oració que han recomanat la repetició d'una breu jaculatòria com a mètode per a interioritzar uns sentiments o per a viure en unió amb Déu. L'oració no és més autèntica quan més paraules s'utilitzen, sinó quan amb més autenticitat es viu des del cor. Aquesta característica és també present en el rís del rosari. La repetició de la salutació de l'àngel i de les paraules que va dirigir Elisabet a Maria en el moment de la visitació, quan es fa des del cor, provoca en nosaltres un afecte a la Mare del Senyor, perquè ens introdueix en la grandesa del misteri de la seua persona. Quan algú estima una altra persona no es conforma de dir-li-ho una vegada, sinó que troba la seua alegria a expressar-li eixe amor. La repetició ajuda a la interiorització i a créixer en l'afecte.

La meditació dels misteris del sant rosari, que són fonamentalment esdeveniments de la vida del Senyor, ens introdueix també en el misteri de Crist despertant en nosaltres el desig de seguir-lo com autèntics deixebles seus. Sabem que la millor deixeblla del Senyor ha estat sa mare. Resar el rosari significa deixar-se acompanyar per Maria en el seguiment del Senyor. Qui es deixa guiar per ella no es perd en el camí.

Que Maria ens aconseguixi a tots la benedicció de Déu.

+ENRIC BENAVENT VIDAL

Bisbe de Tortosa

En l'amistat guaita l'Amic

Són centenars els preveres que arreu dels territoris de parla catalana han excel·lit en la vessant literària i especialment en poesia. Als segles XIX i XX Mn. Cinto Verdaguer o Mn. Pere Ribot al Principat; Mn. Miquel Costa i Llobera o Mn. Llorenç Riber a Mallorca; el Beat Mn. Gonçal Vinyes i el P. Francesc Martínez Miret a València, són alguns dels grans sacerdots poetes que han escrit en llengua catalana, per citar-ne només alguns que ja han mort.

La nissaga de capellans poetes no s'ha esgotat al segle XXI. A Menorca, el rector del seminari diocesà i de la Parròquia de Sant Esteve de Ciutadella, Mn. Joan Bosco Faner, acaba de publicar un preciós llibre de poesia que ha titulat «En l'amistat guaita l'Amic» a la col·lecció *El Gra de Blat* de les Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

En la presentació Bosco Faner s'explica «cada experiència d'amistat que visc, cada amic que em surt mentre vaig fent camí, sento, i cada dia més, que descobreix Déu, o que almanco en té capacitat, qui en fa de l'amistat la seva realitat més preuada, qui viu, en la relació amb l'amic, l'amiga o els amics, una sensació tan especial, tan íntima i tan profunda que, sense saber prou bé el perquè, se sent abocat a donar gràcies. Gràcies a Déu. Gràcies al Déu Amor».

Bosco Faner poua en la riquesa del pensament més genuí de Sant Agustí referent a Déu, sobretot en l'experiència de la seva admirable conversió narrada a les Confessions: «em vas tocar, i ara desitjo ardentment la teva abraçada».

El llibre està distribuït en tres capítols: De l'amistat, Dels amics, De l'Amic. En el primer parteix del descobriment personal, de la famosa màxima de Delfos, «coneix-te a tu mateix». Són 10 poemes que arrenquen del manament nou de l'amor. Al final de cada poema, un fragment del Càntic dels càntics i un suggeriment per a la reflexió personal.

El segon capítol, amb dotze poemes, com dotze van ser els apòstols amics de Jesús, dedicats a dotze persones amigues. Al final, uns fragments de les cartes de Sant Joan i també el suggeriment per a la reflexió.

El tercer capítol, extraordinàriament original, té 21 poemes, un per a cada capítol de l'Evangeli de Joan, el llibre de capçalera dels místics de tots els temps. Al final de cada poema, hi ha un diàleg entre l'orant, que pregunta breument, i Jesús que respon.

El poema desè glossa la paràbola del Bon Pastor. L'orant pregunta a Jesús «per què hi ha lladres que ens roben la pau i la consciència?» i Jesús respon: «N'hi ha perquè no tothom ha tingut la sort de tenir a prop seu uns bons pastors: pares, germans, amics, educadors, cate-

quistes... que s'hagin preocupat per la seva formació (...) Ja convé que els educadors d'avui tinguin present aquesta imatge que arriba amb un advertiment: davant veus estranyes, els pastors s'han d'espavilar!».

Un bon llibre per a la reflexió personal, però també pel treball en petits grups. Els poemes de Bosco Faner mostren la singular experiència espiritual d'un prevere que descobreix l'Amic en l'amistat de moltes persones que l'envolten.

NORBERT MIRACLE FIGUEROLA

Prevere de l'arquebisbat de Tarragona

Rector del Seminari Major Interdiocesà

El Bon Pastor
Revista per a preveres
